

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת תזריע

אור

תפקידו של האדם להשלים את עצמו

ויקרא פ"ב (א) וידבר יקנן אלימשה לאמר: (ב) דבר אלי בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבועת ימים כימי נדת דותה תטמא: (ג) וביום השמיני ימול בשר ערלתו:

מאמר חז"ל מדוע האדם לא נולד מהול:

ונקדים שני מאמרי חז"ל הראשון על מצות המילה. במדרש תנחומא 1. בפרשתנו אשר הביא את הויכוח בן רבי עקיבא למורנוסרופוס ששאל את רבי עקיבא מה יותר מושלם מעשיו של הקב"ה או של האדם, והשיב רבי עקיבא של האדם, שאלו וכי אדם מסוגל לברוא שמים והשיבו אני מדבר מה שבשליטת אדם והביא לו שעורים ועוגה השיבולים מעשה השם והעונה מעשה אדם יותר מושלם, שאל אותו אם כך למה אתם עושים ברית מילה אם השם רצה היו נולדים מהולים והשיבו רצה השם יתברך לאפשר לאדם להשלים ולתקן.

עוד מאמר חז"ל יתוש קדמך:

ומאמר השני על בריאת האדם. מבואר 2. במדרש רבה בפרשתנו וכן במסכת פנהדרין דף לח מדוע האדם נברא אחרון ואף תורתו של האדם לאחר תורת הבהמות שאם תזוה דעתו אומרים לו יתוש קדמך ואם זכה הכל נברא בשבילו.

שאלות:

א) במאמר ראשון עלינו להבין מה הסבר הויכוח בין מורנוסרופוס הרשע לרבי עקיבא על בריאת העולם ומצות התורה?
ב) ועל המאמר השני שהאדם הוא הפחות שבבריאה, יש לשאול שמבואר הפוך במסכת ברכות דף ו ע"ב, וכן במסכת שבת דף ל ע"א 3. שהאדם הוא המעולה וכל העולם נברא בשבילו?
ג) עוד הקשה המהר"ל בדרשת שבת הגדול 4. איך אפשר להבין שהיתוש הוא יותר משובח מן האדם ובשביל חשיבות היתוש נברא קודם לאדם?

מנהג העולם:

הנה כאשר נתבונן במנהג העולם כל אדם שואף ורוצה להשיג את השלימות בכל ענייניו ואינו מסתפק בדבר פגום, לדוגמה כאשר רוכש מוצר רכב או רהיט או בגד אינו מוכן שיהיה בו שום פגם, והמציאות שכל מוצר שיש בו פגם ולו הקטן ביותר ערכו נפחת בצורה משמעותית למרות שהמוצר מתפקד ומשרת את צרכיו. ואם קונה רכב חדש ועושים לו סריטה קטנה הדבר פוגע בו ומכאיב לו מאוד למרות שלא פגם בתכלית שימוש ברכב וכן על זה הדרך. וכן מחיר היהלומים נמדד לפי הברק שלהם ואם נמצאת איזו נקודה שחורה ביהלום אשר נראית רק בזכוכית מגדלת הוא נפסל מלהיות יהלום לתכשיט והופך לחומר גלם לתעשייה, כמו כן בגופו הבא נתאר לעצמנו וכי אדם מוכן שיפגם ויחסר קצת מגופו אפילו כמלא נימה ברור שלא, ועוד יותר כאשר נולד ילד דבר ראשון בודקים את שלימותו ואוי ואוי אם ח"ו יחסר משהו משלימות גופו איזה צער ומצוקה יש להורים ופעמים שאותו ילד מחולל מהפכה בחיי המשפחה. בדומה לכך תורתנו מלמדת אותנו תפקידנו לקנות מידת השלימות ולהשלים את עצמנו בעבודת השם ובתיקון המידות להבין עד כמה יש להקפיד ולדקדק ביהלומים האמיתיים אלו המעשים הטובים והמידות הטובות של האדם ולא להסתפק בדברים פגומים חסרים.

מהו תכליתו של האדם בעולמו:

והנראה לבאר כוונת התורה ללמדנו יסוד גדול מהו התכלית של האדם בבריאה, וסביב הדבר הזה נסוב הויכוח בין רבי עקיבא למורנוסרופוס הרשע, השקפתו של מורנוסרופוס הרשע ובעצם כך השקפת כל אומות העולם היא שהקב"ה ברא את העולם בשלימות ואין לאדם מה לשנות, שהרי התורה כותבת בגמר הבריאה בבראשית פרק א פסוק לא: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי, הרי שהקב"ה מעיד שכל הבריאה מושלמת ולא חסר דבר, ולכן אין לאדם להתיימר לחשוב לשנות ולתקן את הבריאה יותר ממה שעשה הקב"ה, ולכן בהיותו יצור זמני וחולף עליו לעבור את חייו וליהנות ממה שניתן לו כך שאין לאדם שום תכלית בבריאתו, ובעצם חז"ל ביטאו את הדבר במסכת יבמות דף סב ע"א, ובתובנות דף קיא ע"א, וקידושין דף סח ע"א, ובבב"ק דף מט ע"א, ונדה דף יז ע"א, דכתיב שבו לכם פה עם החמור, עם הדומה לחמור. ביאורו של דבר שהשקפת עולמם כמו חמור ובהמה שנולדים מושלמים כמאמר חז"ל בבא קמא דף ס"ח ע"ב כי שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל. כך שמעגל חייו של האדם עובד אוכל יושן ללא שום תכלית, אולם רבי עקיבא לעומתו מוכיח לו שהקב"ה בכוונה השאיר לאדם את התפקיד להשלמת תיקון הבריאה בהיותו ותכלית בריאתו של האדם בכדי שישלים עצמו בפרק הזמן שניתן לו, ולכן נאמר איוב פרק יא פסוק יב עיר פרא אדם ונולד: והיינו שהחלק הרוחני שבאדם קרי מידות ודרך ארץ תורה ומצוות אין בו כלום והכל תלוי במעשיו של האדם, ולכן אפילו שמבחינת הגשמיים של הגוף אין יותר מושלם ממעשיו של הקב"ה, אך אם ח"ו לא יעבוד האדם על מידותיו ויאמץ לעצמו

בית: רח' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ס

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

קיום התורה והמצוות הרי שאותו גוף יכול להיות חורבן לעולם, כאשר היה בהיסטוריה כמה בני אדם שאיבדו צלם אנוש והפכו לחיות טרף, ומאידך כאשר יאמץ לעצמו תורה ומצוות ומעשים טובים ומידות ודרך ארץ יכול להיות שותף לבניין העולם ואף להפוך לנזר הבריאה, וזאת הוכיח רבי עקיבא מהמציאות את הדבר בזה שהביא לו שיבולים ולחם או עוגה ושאלו מה יותר מושלם השיבולים או הלחם, הרי ברור למרות שהשיבולים היא בריאת השם אבל הלחם מעולה ממנה שכבר מעובד במעשיו של האדם ונמצא שהאדם משלים את הבריאה, כך האדם לא נולד מהול בכדי שהאדם ישלים את עצמו כי זה תכלית, והוא אשר נאמר לאברהם אבינו שעל ידי המילה יהיה מושלם ותמים, בפרשת לך לך פרק יז (א) וַיְהִי אֲבָרָם בְּתִשְׁעִים שָׁנָה וַתֵּשַׁע שָׁנָיו וַיְהִי יָקֹץ אֶל־אֲבָרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שְׁלֵי הַתְּהִלָּה לְפָנַי וְהָיָה תָמִים: ובזאת התבאר גם מאמר השני שהאדם יכול להיות מצד אחד נזר הבריאה ומצד שני יכול להיות הפחות שבבריאה עד שיתוש עדיף ממנו. כך שמעשה ברית המילה הוא בעצם סמל התכלית של האדם שמחוייב להשלים ולתקן את עצמו.

אתם קרויין אדם:

ולכן לעם ישראל אומרים חז"ל במסכת יבמות דף סא ע"א, ובבב"מ דף קיד ע"ב, ובריתות דף ו ע"ב, שנאמר ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם, אתם קרויין אדם, ואין העובדי כוכבים קרויין אדם. הכוונה בזה שעם ישראל אשר יש לו תכלית והשלמת ותיקון עצמו בעולמו נקרא בשם אדם, לעומת אומות העולם שהשקפת עולמם שאין צורך בהשלמתו אלא להיות כמו שנברא כבהמה, כמאמר חז"ל בבא קמא דף ס"ה ע"ב כי שור בן יומו קרוי שור איל בן יומו קרוי איל. ולזאת השקפת עולם כמאמר חז"ל במסכת תענית דף יא ע"א והנה ששון ושמחה הרג בקר ושחט צאן אבל בשר ושתות יין אכול ושתו כי מחר נמות, אינם נקראים בתואר אדם אלא חייהם כבהמה.

עם ישראל מונה לירח והאומות לחמה:

ובזה נבין מדוע כל אומות העולם מונים לחמה ואילו ישראל לירח, המכוון בזה לסמל את ההבדל המהותי בהשקפת עולמם שהאומות לשיטתם כחמה מושלמת ואינה משתנה, ואילו עם ישראל כירח שמתחיל כחוט דק והולך ונשלם לרמוז שזה תכליתנו להשלים עצמנו כירח.

דברי החינוך:

וכך כתב גם בעל ספר החינוך מצוה ב על מצוות המילה שיש בו תשלום צורת הגוף והעם הנבחר חפץ השם יתברך להשלים תכונתו ורצה להיות ההשלמה על ידי האדם ולא בראו שלם מבטן לרמוזו אליו כי כאשר תשלום צורת גופו על ידו כן בידו להשלים צורת נפשו בהכשר פעולותיו.

כל המתמים עצמו השעה עומדת לו:

ובזה יובן מאמר חז"ל במסכת נדרים דף לב ע"א אמר רב יהודה אמר רב בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו, התהלך לפני והיה תמים אחזתו רעדה, אמר שמא יש בי דבר מגונה כיון שאמר לו ואתנה בריתי ביני ובינך, נתקררה דעתו. וכו' אמר רבי יצחק כל המתמים עצמו הקדוש ברוך הוא מתמים עמו, שנאמר עם חסיד תתחדש עם גבר תמים תתמם. א"ר הושעיא כל המתמים עצמו שעה עומדת לו, שנאמר התהלך לפני והיה תמים, וכתוב והיית לאב המון גוים. נראה לבאר המתמים בשני אופנים או שנוהג בתמימות עם השם וכך ביאר רבי יצחק או המתמים הכוונה המשלים עצמו ומתקן מעשיו מידותיו וכך מבאר רב הושעיא, ולזאת שכרו מידה כנגד מידה אם נהוג בתמימות הקב"ה נהוג איתו בתמימות, ואם עובד על עצמו להשלים מעשיו ומידותיו הקב"ה משלים חסרונם כנאמר באברהם. 5. וכן מתבאר במהרש"א.

נעשה אדם בצלמנו:

ובזה יובן היטב שכל זה נרמז בבריאת האדם שנאמר בלשון נעשה אדם בצלמנו שהוא לשון רבים מה שלא נאמר בשום דבר אחר בבריאת העולם הלא דבר הוא? אולם נראה לבאר שהקב"ה פונה לכל אדם ואדם ואומר לו ביהוד נעשה את האדם אני יוצר את הגוף מושלם, אך אתה תייצר את התוכן הרוחני ורק אז מגיע האדם לתכליתו, ועל ידי זה זוכה וירדו בדגת הים ועוף השמים וכו' כיון שהופך להיות נזר הבריאה.

תולדותיהן של צדיקים מצוות ומעשים:

ובזה יובן היטב אשר נאמר על ידי חז"ל בפרשת נח אלה תולדות נח נח איש צדיק וכו' ודקדקו חז"ל מדוע לא כתב תיכף את שם חם ויפת? ופירשו תולדותיהן של צדיקים מצוות ומעשים טובים, וראיתי במהר"ל מפרג דבר יפה אשר מפרש כי יש שלשה תולדות לאדם אחד תלמידיו והשני בניו והשלישי מצוות ומעשים טובים, והמעולה שבהן השלישי כיון שהראשונים הם חיצוניים מגופו ואילו מצוות ומעשים טובים הן עיצוב ויצירת גופו להגיע לתכליתו האמיתית. נמצא שכל מעשה טוב שאדם עושה הוא מייצר את עצמו ומשלים את בריאתו ותכליתו וקל וחומר לימוד תורה אשר נאמר עליה וכל חפצך לא ישוו בה כיון שהיא שקולה כנגד כל התורה, זאת ועוד שכבר אמר הקב"ה הלואי אותי עזבו ותורתני שמרו מפני שאור שבה מחזירן למוטב, ובכח התורה לעדן את מידותיו של האדם ולשנות את מהותו ועל ידי זה זוכה להיות נזר הבריאה אשר כל

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

תכלית העולם בשבילו נוצר ולכן יכול לשלוט על כל הבריאה כמאמר הכתוב וירדו בדגת הים ובעוף השמים וכו' כאשר זכו צדיקים בכל הדורות וכאשר מפרש הכלי יקר את הפסוק.

למה נתנו רמ"ה עשה ושמ"ה לא תעשה להשלים קומתו:

ובזה נבין היטב מדוע ניתנו המצוות כמספר האברים והגידים שבגוף האדם, מפני שכל מצוה משלימה ומתקנת אחד מאברי גופו בכדי להשלים את קומתו הרוחנית, ומשום כך נברא העולם בלתי מושלם כדי שהאדם ידע שהכל בעולם צריך השלמה.

קושיית הט"ז על נוסח ברכות השחר:

זאת ועוד כתב הט"ז או"ח סימן מו ס"ק ד וז"ל שלא עשני גוי. רבים מקשי' למה תקנו ברכה זו דרך שלילה ולא דרך חיוב דהיינו שעשני ישראל וכן בברכת שלא עשני אשה? ומתריצים לפי שנמנו וגמרו בית שמאי ובית הלל טוב לאדם שלא נברא על כן לא תקנו לברך על העשייה שנעשה האדם דטוב לנו שלא נעשה, אלא לכל הפחות על שלא נעשה עב"ם וכו' עכ"ל. וביאור הדברים כי מבואר במסכת עירובין דף יג ששנתיים ומחצה נחלקו ב"ה וב"ש האם טוב לו לאדם שנברא או טוב שלא נברא נמנו וגמרו בדעה משותפת טוב שלא נברא ועכשיו שנברא יפשפש או ימשמש במעשיו, ב"ה וב"ש התייחסו לחלק הרוחני אשר מוטל על האדם לרכוש במשך חיו, וכיון שהנסיגות קשים הרי שיש יותר סיכוי לכישלון יותר מהצלחה מפני התאוות הגופניות, לכן הגיעו למסקנה לאחר שנתיים ומחצה שיותר טוב שלא נברא אך עכשיו שנברא יפשפש או ימשמש במעשיו ולזאת לא תקנו לברך שעשני ישראל בלשון חיובי אלא לפחות בלשון שלילי שאינו גוי.

דברי הרב זושא:

כך שהתביעה מכל אחד להשתדל לתקן ולהשלים עצמו, וכמאמרו הידוע של הרה"ק הרבי ר' זושא זיע"א שכשיגיע לעולם האמת לא יבואו אליו בטענה למה לא השיג את מדרגתו של אברהם אבינו ע"ה אלא מדוע זושא לא היה זושא, כן כל אדם מכל אחד ואחד דורשים את מה שמסוגל כפי יכולתו.

מסירות נפש על מצוות המילה:

ולזאת עם ישראל בכל הדורות מסרו נפשם על המילה ומאידך בדורות רבים עד ימינו מתנכלים למצוות המילה בהיות ומצוה זו היא הסמל והיסוד בדרכו ותכליתו של האדם היהודי שמחובתו להשלים את עצמו, כמסופר על רבי יהודה הנשיא כיצד אביו רבן שמעון בן גמליאל ואמו מסרו עצמם על מצות המילה. כ"כ התוספות מסכת עבודה זרה דף י ע"ב וז"ל בא"ד במדרש חלב מטמא חלב מטהר, כשנולד רבי גזרו שלא למול ואביו ואמו מלווהו שלח קיסר והביאו לרבי ואמו לפניו והחליפתו אמו באנטונינוס והניקתו עד שהביאתו לפני קיסר ומצאוהו ערל ופטרום לשלום, ואמר אותו הגמון אני ראיתי שמלו את זה אלא הקדוש ברוך הוא עושה להם נסים בכל עת ובטלו הגזרה, ואמר' נמי בירושלמי שלבסוף למד אנטונינוס תורה ונתגייר ומל עצמו עכ"ל. ומסופר מעשים רבים על מסירות עם ישראל בכל הדורות על קיום מצוות מילה אשר היא אבן יסוד לתכלית האדם בעולמו שמחובתו להשלים ולתקן את עצמו ואת הבריאה, ובכל מעשה טוב ומידה טובה הרי היא עוד נדבך בהשלמת יעודו, ועל ידי זה הופך להיות נזר הבריאה.

הסבר ברכת אבי הבן:

ובזה יובן היטב הברכה שתיקנו לברך את אבי הבן בהכניסו את בנו בבריתו של אברהם אבינו, כשם שהכנסתו לברית כך תכניסהו לתורה ולחופה ולמעש"ם, ושואלים מדוע דוקא למצוות הברית הקישו ובירכו את אבי הבן לקיום כל התורה? ולפי מה שביארנו כיון שהמילה היא יסוד כל התורה והמסר בברכה זו כמו שהשלים עצמו ותיקן את גופו במעשה הברית כך יזכה למלא את כל תכליתו ולתקן ולהשלים את עצמו בקיום כל התורה והמצוות.

דברי רבנו יונה עד כמה חיסרון קטן משפיע על הכל:

ולכן כתב רבינו יונה מסכת אבות פרק ב משנה ט: והוא לא ידע כי חסרון לא יוכל להמנות אך יחסר בלבו באחרית הימים כי המעט החסר יחסרנו חסר גדול, כמו שאמר שלמה ע"ה בחכמתו [קהלת י' א'] וזבובי מות יביע שמן רוקח יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט. ר"ל כאשר הזבוב שהוא קטן מפסיד לגמרי אל הדבר החשוב מאד שמן הרוקח ע"כ. ללמדנו עד כמה חיסרון ופגם קטן במעשינו משפיע על הכל.

ראובן ואהרן אילו ידעו שיכתב עליהם היו עושים יותר בשלימות:

כתב בספר שפתי חיים מידות א. נאמר על יעקב אבינו איש תם כתב בתרגום גבר שלים. כך כל אדם צריך שלימות מעשה אבות סימן לבנים, ולכן כל מעשינו יהיו בשלימות לא להסתפק בחצאי דברים אם זה בבין אדם לחברו כגון עשיית חסד לעשות זאת עם כל השלימות בסבר פנים יפות עם כל הלב לא רק לצאת ידי חובה, ואם זה בבין אדם למקום להשתדל שהתורה והתפלה ייעשו מתוך שאיפה של שלימות אמירת הברכות תהיה עם כל השלימות, וזה גם הביאור בחז"ל במדרש רבה רות פ"ה סימן ו' היו א"ר יצחק בר מריון בא הכתוב ללמדך שאם אדם עושה מצוה יעשנה בלבב שלם שאם היה ראובן יודע שהקב"ה מכתוב עליו בראשית לו בא וישמע ראובן ויצילהו מידם, בכתיפו היה מוליכו אצל אביו, ואילו היה

בית: רח' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ס

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עלי שמו ד יד הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמה בלבו, בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו. זה הלימוד לדורות ממעשי אבות לעשות את המעשים בשלימות שח"ו לא נבוא למצב שנכזה מחופתו של חברו אילו ידע שהיה יכול לעשות את המעשים בשלימות וחיסר מהשלימות. הקב"ה הטביע באדם סיפוק והנאה ממעשים שלימים ויש להוסיף בזה עוד שעשיית המעשים בשלימות גם נותנת לאדם סיפוק וכך הטביע הבורא בבני אדם שכשעושה מעשים בשלימות זה גורם לו סיפוק וקורת רוח מושלמת, וכך גם בעבודה הרוחנית כמה סיפוק יש לאדם כאשר הוא מברך ברכה בכונה בקול ובהתעוררות אם כי ודאי שלא יעשה המצוות מתוך קבלת סיפוק והנאה אמנם מתוך שלא לשמה בא לשמה מכל מקום טבע המציאות כשהאדם עושה מעשיו בשלימות הוא מרגיש סיפוק נפשי עצום הטבע הזה שהטביע הבורא באדם שעשיית מעשים בשלימות גורמת לו סיפוק והנאה.

פצע קטן מכאיב את כל הגוף וכן פגם מצער את כל הנשמה:

כתב בספר חלקה והלבוש. הרי כל אחד יודע את החסרון של עצמו ואף על זה גופא יש לבקש רחמים שיזכה להכיר את החסרון שלו שהרי טבע האדם הוא להיות את השלימות שלו וזה לא טוב, משל למה הדבר דומה לאדם שיש לו פצע או מכה באבר אחד של גופו אולם את הכאב הוא מרגיש בכל בשרו וגופו, היאמר האדם הזה שהוא מתנחם בכך שישאר אבריו בריאים ושלמים, אין לך אדם מן הישוב שיאמר כך, שהרי כאשר האדם סובל יסורים ממכה באבר אחד הריהו חושב רק על היסורים והש בכל גופו, וחושב עצות היאך לרפא את המכה המכאיבה, וכל מי שאינו מרגיש כך איננו בטבע העולם. כך הדבר ברוחניות מובא שכאשר מגיעים למעלה עם כתם על הנשמה הרי מר מאד שם, בזיון גדול מאד הוא כאשר אדם מגיע לשם עם כתמים, משל למה הדבר דומה לשמחה שהמוזמנים מגיעים אליה בלבושים מכובדים כיאה וכראוי והנה אחד מגיע אף הוא במלבושים מכובדים אלא שבאחד המקומות יש לו כתם וטינוף או שרואים על בגדו משהו שאיננו בכבוד הרי זה בזיון גדול לאותו אדם, כך זה צער נורא של הנשמה בהיותה למעלה כמ"ש הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע שכל זמן שהאדם אינו זוכה להגיע לשלימות התיקון שלו אין לו כלום.

מעשה עם המדען ובנו הקטן:

מדען אחד ישב ועבד, כשלתע ניגש אליו בנו בן השבע, נחוש לעזור לו בעבודתו. המדען, עצבני בגלל ההפרעה, ניסה לבקש מבנו שילך למקום אחר, אך כשראה שזה לא הולך, חיפש משהו שיוכל לספק לילד תעסוקה. הוא תלש מאיזו חוברת דף עם מפת העולם, גזר אותה לחתיכות, ונתן לילד יחד עם גליל נייר דבק. "אתה אוהב פאזלים" הוא אמר, "קח את העולם המפורק ונראה אם אתה יכול לתקנו בכוחות עצמך". המדען חשב שייקח לילד ימים עד שיצליח להרכיב את המפה, אבל כמה שעות לאחר מכן שמע את קולו של הבן קורא לו "אבא, סיימתי, הצלחתי להרכיב הכל." בהתחלה, לא האמין המדען "זה לא ייתכן שבגיל שבע יוכל הילד להרכיב מפה שמימיו לא ראה." אבל הוא הניח את רשימותיו, וניגש לבנו, כשהוא בטוח שהוא הולך לראות עבודה מבולגנת. להפתעתו, המפה הייתה מושלמת וכל החתיכות היו במקומן. "איך עשית את זה?" שאל המדען את בנו "הרי לא ידעת איך נראה העולם." "אבא, ענה הילד, "אני אמנם לא ידעתי איך נראה העולם, אבל כאשר תלשתי את הדף מהחוברת, ראיתי שבצדו השני יש תמונה של אדם. כשנתתי לי לתקן את העולם, ניסיתי אבל לא הצלחתי. אז הפכתי את כל החתיכות והתחלתי לתקן את האדם. כשהצלחתי לתקן את האדם, הפכתי את הדף וראיתי שהצלחתי לתקן גם את העולם." אתה זה העולם, העולם זה אתה. אם בחרת להתחיל לשנות, כדאי שתתחיל מעצמך.

מוסר השכל:

עלה בידנו מכל האמור שהובת ותכלית לקנות מידת השלימות ברוחניות בדומה למעשיו בגשמיות, וכאשר האדם שואף בכל צרכיו שהכל יהיה בשלימות וכל פגם וחיסרון קטן הן בגופו והן בחפציו מצער אותו ומפריע לו, כך הדבר צריך להיות בעבודת השם בלימודו ותפילתו שתהיה שלימה וכן בתיקון מידותיו ומעשיו בן אדם לחברו, ואפשר שזו כוונת חז"ל במאמרם במסכת תענית דף יא ע"א, והגיגה דף מז ושמו יאמר אדם מי מעיד בי? אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו, שנאמר כי אבן מקיר תזעק וכפים מעץ יעננה. שהמכוון בזה שחפציו וביתו יעידו כיצד דאג לשלימות בצרכיו וזו תביעה על האדם לשלימות בעבודת השם, ותמיד תהיה מצוות המילה לנגד עיניו מדוע האדם לא נולד מהול אלא בכדי שיצטרך להשלים ולתקן עצמו, ובוה ימלא תפקידו ותכליתו בעולמו ויושפע שפע רב בברכה והצלחה כל הימים.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ס

הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מקורות:

1. **במדרש תנחומא (ורשא) פרשת תזריע סימן ה** מעשה ששאל טורנוסרופוס הרשע את ר' עקיבא איזו מעשים נאים של הקדוש ברוך הוא או של בשר ודם, א"ל של בשר ודם נאים, א"ל טורנוסרופוס הרי השמים והארץ יכול אדם לעשות כיוצא בהם, א"ל ר"ע לא תאמר לי בדבר שהוא למעלה מן הבריות שאין שולטין עליו אלא אמור דברים שהם מצויין בבני אדם. א"ל למה אתם מוליך א"ל אני הייתי יודע שעל דבר זה אתה שואלני ולכך הקדמתי ואמרתי לך שמעשה בני אדם נאים משל הקדוש ברוך הוא. הביא לו ר"ע שבלים וגלוסקאות א"ל אלו מעשה הקדוש ברוך הוא ואלו מעשה ידי אדם א"ל אין אלו נאים יותר מן השבלים, א"ל טורנוסרופוס אם הוא חפץ במילה למה אינו יוצא הולד מהול ממעי אמו, א"ל ר"ע וכו' לפי שלא נתן הקדוש ברוך הוא את המצות לישראל אלא לצרף אותם בהם, ולכך אמר דוד (תהלים יח) כל אמרת ה' צרופה.
2. **מבואר במדרש ויקרא רבה (וילנא) פרשת תזריע פרשה יד סימן א** זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית ואם לאו אומרי לו יתוש קדמך שלשול קדמך וכו' א"ר שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה חיה ועוף כך תורתו אחר בהמה חיה ועוף הה"ד זאת תורת הבהמה ואח"כ אשה כי תזריע. **וכן מבואר במסכת סנהדרין דף לח ע"א** תנו רבנן אדם נברא בערב שבת, ומפני מה? וכו' דבר אחר שאם תזוח דעתו עליו אומר לו יתוש קדמך במעשה בראשית.
3. **במסכת ברכות דף ו ע"ב, וכן במסכת שבת דף ל ע"א.** שהאדם הוא המעולה, וז"ל מאי [קהלת י"ב] כי זה כל האדם? אמר רבי אלעזר אמר הקדוש ברוך הוא: כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה. רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד כל העולם כולו. רבי שמעון בן עזאי אומר, ואמרי לה רבי שמעון בן זומא אומר כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה.
4. **המהר"ל בדרשת שבת הגדול** וקאמר דבר אחר וכו'. וקשה איך אפשר לומר שהיתוש הוא יותר משובח מן האדם ובשביל חשיבות היתוש נברא קודם לאדם ואיך אפשר דבר זה בציור (עיין בבאר הגולה באר ה' בסוף).
5. **וכן מתבאר מהרש"א [חדושי אגדות] נדרים דף לא ע"ב.** שאין לך מי כו' כאברהם לא נקרא תמים כו'. מבואר כמ"ש המורה פ"ט ח"ג כי לא נתנה מצוה זו להשלים חסרון יצירה רק להשלים חסרון המדות עכ"ל ולזה אמר שאין לך מי שהיו בו כל המעלות כאברהם שאין לך כו' אעפ"כ לא נקרא שלם ותמים במעלות המדות אלא עד שנימול ולזה אמרו כשא"ל הקדוש ברוך הוא היה תמים אחזתו רעדה כי חשב אברהם שמא יש בו דבר מגונה ומום ביצירה וכיון שא"ל אח"כ את בריתי גוי' שהוא מום וגנאי הערלה נתקרה דעתו שאין מום זה חסרון ביצירה שכל אדם כן נברא אלא שזה הוא חסרון המדות ובהסתלקו אהיה שלם ותמים במדות וז"ש ג"כ כל המתמם ומשלים עצמו במדות כאברהם יש לו מעלה גדולה על יצירה כי השעה עומדת לו לבטל מזל שעה של היצירה כדלקמן באברהם וק"ל:

החותם בכרכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

